

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології і туризму

Курсова робота

на тему: «Сучасні тенденції розвитку екскурсійної діяльності в Україні»

здобувача вищої освіти групи Т 02-21
факультету туризму, бізнесу і психології
освітньої програми
Туристичне обслуговування
спеціальності 242 Туризм
Селіонової Аніти Леонідівни

Науковий керівник:
к. і. н. Зінченко В. А.

Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____
Національна шкала _____

Члени комісії:

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

2023

ВСТУП

Актуальність дослідження. Екскурсійна діяльність є важливою складовою туристичної індустрії, яка має значний вплив на економіку країни. У сучасному світі тенденції в екскурсійній діяльності змінюються в залежності від соціальних, економічних та культурних факторів. Україна, яка має багату історію та культурне довілля, має потенціал для розвитку екскурсійної діяльності. У даній курсовій роботі будуть досліджені сучасні тенденції розвитку екскурсійної діяльності в Україні, а також фактори, які впливають на їх розвиток. Тема дослідження має велике значення для туристичної галузі України та може бути корисною для розвитку ефективних стратегій управління туристичними ресурсами.

У рамках дослідження буде проведено аналіз попиту та пропозиції на екскурсійні послуги в Україні, включаючи аналіз географічної розташування популярних туристичних об'єктів та транспортної інфраструктури. Також будуть досліджені тенденції розвитку туристичної інфраструктури в Україні, зокрема, будівництво нових готелів, розвиток ресторанного та розважального бізнесу, збільшення кількості транспортних засобів для перевезення туристів.

Результати дослідження можуть бути корисними для туристичних компаній, які працюють в сфері екскурсійної діяльності, органів місцевого самоврядування, які відповідають за розвиток туризму в своїх регіонах, а також для туристів, які планують відвідати Україну та хочуть ознайомитися з нашою культурою та історією.

Актуальність теми дослідження визначається кількома факторами. По-перше, туристична галузь в Україні є однією зі стратегічних галузей економіки країни, оскільки туристика відіграє значну роль у розвитку різних регіонів, зокрема, забезпечує створення нових робочих місць та збільшення доходів населення.

По-друге, у зв'язку зі зростанням числа туристів в Україні з'являється необхідність вдосконалення екскурсійної діяльності та підвищення її якості. Зараз

на туристичному ринку спостерігається зростання попиту на індивідуальний туризм та на екскурсії з елементами пізнання культури та традицій країни, що потребує вдосконалення послуг та збільшення їх різноманітності.

Дослідження сучасних тенденцій розвитку екскурсійної діяльності в Україні має на меті вивчення новітніх технологій, які можуть бути використані для поліпшення якості послуг та збільшення їх популярності. Одним з найбільш обіцяючих напрямків розвитку є використання віртуальної реальності та інших інноваційних технологій для створення унікального екскурсійного досвіду. Також необхідно дослідити можливості використання мобільних додатків та інтерактивних мультимедійних пристроїв для покращення якості та доступності екскурсійних послуг.

До інших актуальних тенденцій розвитку екскурсійної діяльності в Україні можна віднести такі, як зростання популярності еко-туризму та розвиток туризму зі здоров'язбережувальною спрямованістю, збільшення попиту на туризм на велосипедах та електротранспорті, а також на піші прогулянки. Важливо також враховувати зміни в побутовому поведінці туристів та їх очікування від екскурсійного досвіду.

Отже, дослідження сучасних тенденцій розвитку екскурсійної діяльності в Україні допоможе встановити найважливіші фактори, які впливають на розвиток туризму та які можуть бути використані для поліпшення якості та доступності екскурсійних послуг.

Розробкою даної проблеми займалися багато науковців, представники різних галузей науки. Питанням розробки екскурсійних маршрутів присвячені наукові праці таких відомих вчених, як Агафонові О.Є., Киф'яка В.Ф., Кравціва В.С., Лук'янової Л.Г., Любіцевої О.О., Мазур Ф.Ф., Мацоли В.І., Стафійчука та ряду інших

Але, незважаючи на це, сьогодні існує потреба у дослідженні, яке б узагальнило, систематизувало існуючі відомості з даної проблеми.

Враховуючи все вищесказане, нами і була обрана тема курсової роботи:
"Сучасні тенденції розвитку екскурсійної діяльності в Україні".

Об'єкт дослідження – Екскурсійна діяльність як вагома складова туристичного потенціалу України.

Предмет – способи та методи розвитку екскурсійної діяльності в Україні.

Мета роботи: дослідити основні аспекти розвитку екскурсійної діяльності в Україні.

Відповідно до мети були визначені наступні **завдання**:

- 1) вивчити поняття, функції та ознаки екскурсії;
- 2) проаналізувати методи та технології складання екскурсійного маршруту;
- 3) дослідити особливості розвитку екскурсійної діяльності в Україні
- 4) визначити основні проблеми та можливі шляхи розвитку екскурсійної діяльності в Україні.

Для розв'язання поставлених завдань нами були використані такі **методи дослідження**: теоретико-критичний аналіз літератури з теми дослідження; зіставлення, узагальнення і синтезування здобутої інформації тощо.

Робота може бути використана студентами ВНЗ для підготовки до семінарських занять, також може бути використана викладачами для проведення лекції, практик тощо.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що містить 23 найменування. Повний обсяг роботи: 45 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність та роль екскурсій в туризмі

Екскурсії та екскурсійна діяльність є важливою частиною туризму та культурної спадщини. Екскурсія - це організована подорож з метою дослідження культурно-історичних або природних об'єктів. Це може бути прогулянка пішки, автомобільна подорож, круїз, або будь-яка інша форма транспорту.

Екскурсійна діяльність охоплює весь процес підготовки та проведення екскурсій. Вона включає в себе складання маршрутів, організацію транспорту, забезпечення безпеки та комфорту туристів, проведення екскурсійної програми та коментарів, які надають інформацію про об'єкти [14, с. 76].

Екскурсії мають важливу роль у збереженні культурної спадщини, освіті та розвитку туризму. Вони допомагають людям пізнати історію, культуру та природу різних країн та регіонів, розвивають туристичну інфраструктуру та допомагають підтримувати роботу музеїв, історичних пам'яток та інших культурних об'єктів.

У сучасному світі екскурсійна діяльність стає все більш популярною, збільшуючи тим самим попит на туристичні послуги. Розробка нових маршрутів та використання новітніх технологій дозволяють забезпечувати якісні та цікаві екскурсійні програми для туристів з усього світу.

Екскурсійна діяльність має велике значення як для розвитку туризму, так і для пізнання історії та культури різних країн. Її роль полягає в тому, що вона надає можливість людям зануритися у світ нових знань, відкрити для себе нові місця, культури та традиції. Крім того, екскурсії можуть бути корисні для формування цілісного світогляду, розширення кругозору, розвитку критичного мислення та толерантності.

Також екскурсійна діяльність може мати важливу роль в розвитку туризму як галузі економіки. Вона сприяє розвитку туристичного продукту та залученню туристів до різних регіонів, що може мати позитивний вплив на економіку країни.

Отже, екскурсії та екскурсійна діяльність важливі для розвитку туризму та культурної спадщини країни, а також для особистісного розвитку та пізнання нового.

Екскурсійна діяльність має велике значення як для туристичної галузі, так і для суспільства в цілому. Вона сприяє розвитку туризму, підвищенню культурного рівня населення та популяризації культурно-історичної спадщини країни. Екскурсії забезпечують можливість ознайомитися з історією, культурою, архітектурою та природою різних країн і регіонів, розширюють кругозір слухачів і дають їм можливість відпочити та розслабитися [20, с. 51].

Крім того, екскурсійна діяльність має економічне значення. Вона забезпечує створення робочих місць для гідів, водіїв, перекладачів та інших фахівців, пов'язаних з туристичною галуззю. Розвиток екскурсійної індустрії сприяє створенню нових підприємств, готелів, ресторанів, магазинів та інших послуг, що задовольняють потреби туристів. Це стимулює розвиток інфраструктури, такої як дороги, громадський транспорт, музеї, атракціони та інші зручності, які покращують перебування туристів і сприяють розвитку місцевої економіки.

Таким чином, екскурсійна діяльність не лише забезпечує задоволення туристичних потреб, але також має позитивний вплив на соціальний і економічний розвиток місцевих спільнот та туристичної галузі загалом.

Інформація про екскурсії допомагає потенційним туристам зрозуміти, що вони можуть очікувати від відвідування певного місця або регіону. Це може включати опис маршруту, цікавих пам'яток, культурних заходів і можливостей для активного відпочинку. Інформовані туристи, які знають про можливості, що надаються екскурсіями, зазвичай більш зацікавлені відвідати певну локацію та провести більше часу там.

Отже, екскурсії є важливим інструментом для розвитку туристичної галузі та популяризації культурно-історичної спадщини країни. Сьогодні екскурсійна

діяльність в Україні досить розвинена і має багато різноманітних форм і напрямків, що дає можливість задовольнити інтереси різних категорій туристів.

Однак екскурсії не тільки дозволяють відвідувачам пізнавати нові місця та отримувати інформацію про них, але і мають велике значення для розвитку туризму в країні. Екскурсійна діяльність може стати одним із основних напрямків туристичної галузі, сприяти збільшенню числа туристів та покращенню їхнього враження про країну.

Екскурсії можуть бути різних типів, від історичних та культурних до природничих та спортивних. Кожен тип екскурсії відрізняється за метою та спрямованістю, але всі вони мають спільну мету - розширення кругозору та пізнання нового.

Таким чином, екскурсії та екскурсійна діяльність в цілому мають велике значення для розвитку туризму в країні, а також для пізнання нового та розширення культурного та інтелектуального рівня людей. Вони дають можливість насолоджуватися красою природи та архітектурою міст, знайомитися з історією та культурою країни, знаходити нових друзів та співрозмовників, а також просто проводити час з користю для душі та тіла [18, с. 94].

Значною мірою вона збагатилася за змістом, формами проведення і методикою подання матеріалу. Шлях становлення поняття «екскурсія» наведений у табл. 1.1.

В цілому, екскурсійна діяльність є важливою складовою розвитку туризму і культурної спадщини країни. Вона сприяє формуванню туристичної іміджі країни, підвищенню культурно-освітнього рівня населення та розвитку малого підприємництва. Ефективне складання маршруту є ключовим моментом в організації екскурсійної діяльності, тому важливо враховувати всі аспекти: відбір цікавих місць, їх послідовність, транспортну доступність, інфраструктуру, графік та бюджет. При цьому важливо пам'ятати про безпеку та комфорт туристів.

Залучення кваліфікованих гідів та використання сучасних технологій дозволяє забезпечити якісне та цікаве проведення екскурсійної програми [7, с. 56].

Загалом, екскурсійна діяльність важлива для розвитку туризму та культурно-освітньої сфери в Україні. Екскурсії допомагають знайомити туристів з історією та культурою різних міст та регіонів країни, а також з пам'ятками культурної спадщини та природними красотами.

Складання екскурсійних маршрутів включає в себе декілька етапів, таких як визначення цільової аудиторії, вибір теми та маршруту, визначення транспортних та інших потреб, розробка програми та врахування фінансових аспектів.

Завдяки сучасним технологіям та інтернету, екскурсійна діяльність стає більш доступною та різноманітною. Електронні платформи дозволяють забронювати екскурсії та квитки з будь-якої точки світу, а віртуальні екскурсії дають можливість дізнатися про історію та культуру міст та регіонів без фізичної присутності на місці.

Справді, екскурсійна діяльність у сучасному світі стає все більш доступною та різноманітною завдяки сучасним технологіям і Інтернету. Електронні платформи для бронювання екскурсій дозволяють туристам з усього світу зручно планувати та придбавати квитки на екскурсії в Україні. Це збільшує доступність та зручність для туристів, що сприяє популяризації екскурсійної діяльності.

Також, віртуальні екскурсії стали популярними в останні роки. Вони надають можливість відкрити для себе місця та культурні об'єкти за допомогою комп'ютера або смартфона. Віртуальні тури дозволяють подорожувати віртуально, досліджувати історичні пам'ятки, музеї та інші цікаві місця, не виходячи з дому. Це може бути особливо корисно для туристів, які не мають можливості фізично відвідати певне місце, але хочуть дізнатися більше про його культурну спадщину.

Таким чином, сучасні технології вносять нові можливості в екскурсійну діяльність, роблять її більш доступною та цікавою для туристів з різних країн. Це

сприяє повертанню більшої кількості туристів до України, сприяє популяризації її культурної спадщини та сприяє розвитку туристичної галузі країни.

Отже, екскурсійна діяльність в Україні є важливою галуззю туристичної індустрії, що відіграє важливу роль у популяризації історії та культури країни. Розвиток цієї галузі дозволить не лише привернути нових туристів, але й зберегти та відновити культурну спадщину нашої держави.

1.2. Способи та технології складання екскурсійного маршруту

Складання екскурсійного маршруту - це важлива складова процесу організації екскурсії. Щоб маршрут був цікавим та інформативним, його потрібно ретельно продумати та скласти.

Один зі способів складання маршруту - це ретельне вивчення місцевості та історії регіону, по якому планується провести екскурсію. Таким чином, можна визначити основні туристичні об'єкти, які варто відвідати, та скласти маршрут, який об'єднає ці об'єкти в логічну послідовність.

Ще один спосіб - це скористатися послугами професійних гідів, які допоможуть скласти маршрут та розповідатимуть цікаві факти про місця, які відвідувачі побачать під час екскурсії [19, с. 85].

Також, для складання маршруту можна використовувати сучасні технології, такі як мобільні додатки, які допомагають створювати маршрути на основі геоданих та персональних налаштувань відвідувачів. Ці додатки можуть включати в себе інформацію про туристичні об'єкти, їх години роботи, ціни та інші корисні деталі.

У будь-якому випадку, важливо не тільки вибрати цікаві об'єкти для екскурсії, але й продумати маршрут таким чином, щоб він був зручним та безпечним для відвідувачів. Також варто пам'ятати про екологічну сторону питання та уникати негативного впливу на природне середовище під час екскурсії.

Крім того, під час складання екскурсійного маршруту необхідно враховувати побажання та потреби туристів. Наприклад, якщо група складається з сімей з дітьми, то маршрут можна скласти з огляду на наявність розважальних закладів та дитячих атракціонів. Або, якщо це екскурсія для студентів із профільним спрямуванням, то маршрут може бути спрямований на відвідування певних промислових підприємств або музеїв з певною тематикою.

До технологій складання екскурсійних маршрутів також входить використання інформаційних технологій. Сьогодні популярними є мобільні додатки, які допомагають туристам орієнтуватися на місці та отримувати детальну інформацію про визначні місця під час екскурсії. Також можуть використовуватися різноманітні відеогіди, які дозволяють заздалегідь ознайомитися з маршрутом та пам'ятками, що будуть відвідуватися [21, с. 65].

У кінцевому підсумку, складання екскурсійного маршруту - це важливий етап у проведенні якісної та цікавої екскурсії, яка задовольнить потреби туристів та залишить яскраві враження в їхніх серцях та пам'яті.

Для складання ефективного екскурсійного маршруту, слід пройти декілька етапів підготовки.

Першим етапом є визначення тематики маршруту та цільової аудиторії. В залежності від цих факторів можна підібрати місця для відвідин та визначити теми, які будуть цікаві для учасників екскурсії.

Другим етапом є визначення маршруту, його терміну та тривалості. При цьому слід враховувати не лише кількість визначених пам'яток, але й час на дорогу між ними, можливість зупинок на відпочинок та інші фактори.

Третім етапом є підготовка необхідної інформації про місця, які планується відвідати. Це можуть бути інформаційні буклети, путівники, картки з описами маршруту та інші матеріали.

Четвертим етапом є попередня перевірка місць, які планується відвідати, їх доступність та можливості для проведення екскурсії.

Останнім етапом є складання детального плану маршруту з визначенням точок зупинок, пам'яток, тривалості кожної зупинки, маршруту переходу між точками та інших важливих деталей.

Усі ці етапи взаємопов'язані та допомагають скласти якісний та цікавий екскурсійний маршрут, який задовольнить потреби та очікування учасників.

Після визначення тематики, формату та етапів екскурсії, наступним етапом є підготовка необхідної інформації. Це може бути історична, культурна, географічна, кулінарна та інша інформація про те, що буде включено до маршруту. Важливо знати, які пам'ятки, музеї, архітектурні споруди, парки та інші об'єкти можна відвідати, а також яку інформацію про них можна надати учасникам екскурсії.

Далі слід скласти загальну карту маршруту та окремі детальні карти для кожного об'єкту, який буде відвідуватись. Важливо врахувати розташування об'єктів в межах міста або регіону, щоб не витратити зайвий час на пересування між ними. Також потрібно узгодити час відвідування кожного об'єкту з розкладом роботи та вхідними квитками [17, с. 75].

Наступним етапом є розробка сценарію екскурсії. Це може бути певна історія, легенда або просто цікаві факти про кожен відвідуваний об'єкт. Сценарій повинен бути цікавим та зрозумілим для різних категорій учасників, включаючи дітей та іноземних туристів.

Останнім етапом є тестування та підготовка маршруту до екскурсії. Слід перевірити, що всі об'єкти доступні для відвідування та готові приймати групу туристів. Також варто провести тестову екскурсію з невеликою групою людей, щоб виявити можливі недоліки та внести корективи до маршруту.

Узагальнюючи, складання екскурсійного маршруту є важливою складовою процесу організації туристичних подорожей та екскурсій. Це складний процес, що потребує ретельного планування та дотримання різних аспектів. Крім відповідного вибору теми та визначення цільової аудиторії, важливим етапом є

дослідження маршруту та відповідна підготовка гідів. Використання сучасних технологій, таких як геолокація, мобільні додатки та інші, може сприяти покращенню якості та ефективності екскурсійного маршруту.

Загалом, екскурсійна діяльність в Україні є важливим напрямом розвитку туризму та сприяє збереженню культурної спадщини та природних ресурсів країни. Складання ефективного та цікавого маршруту екскурсії вимагає уважного врахування багатьох чинників. Наприклад, визначення мети та тематики екскурсії допомагає зорієнтуватися в тому, яку інформацію та досвід бажають отримати учасники екскурсії. Крім того, необхідно враховувати особливості групи, такі як вік, інтереси, фізична підготовка та інші аспекти, щоб забезпечити комфортну та насичену програму для учасників.

Також важливо враховувати наявність достопримічальностей та інфраструктури в обраному регіоні. Це дозволяє включити в маршрут цікаві об'єкти, які відповідають тематиці екскурсії та задовольняють інтереси туристів. При цьому необхідно також забезпечити зручність та безпеку туристів, зокрема стежити за станом шляхів, транспортним сполученням та іншими аспектами.

Сучасні технології та ресурси, як ви вказали, дійсно великим чином полегшують підготовку та проведення екскурсій. Наприклад, використання мобільних додатків, аудіогідів, відео та інтерактивних матеріалів дозволяє зробити екскурсію більш цікавою та пізнавальною для учасників. Віртуальні тури та 360-градусні фото дозволяють долучити більше людей до вивчення культурних об'єктів та природних красот.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

2.1. Історичні аспекти становлення та розвитку екскурсійної діяльності в Україні

Екскурсійна діяльність в Україні має багату історію, яка починається з давніх часів. Відомо, що ще у середньовіччі в Україні проводились паломництва до святинь та монастирів, де існувала певна туристична інфраструктура.

У XVII-XVIII століттях відбулося популяризація курортів та їх лікувальної дії. Завдяки цьому українці почали здійснювати подорожі за кордон та в інші регіони України для покращення свого здоров'я [18, с. 43].

В XIX столітті почали формуватися перші туристичні маршрути в Україні. Наприклад, на Поділлі створили перший туристичний клуб "Гуцульський край", який організовував поїздки до гірських країв та культурних пам'яток регіону.

У XX столітті екскурсійна діяльність розвивалась швидкими темпами, особливо після Другої світової війни. У 1950-х роках в Україні почали створюватись перші туристичні бази та об'єкти інфраструктури, що відповідали вимогам масового туризму. У 1960-х роках розвиток туризму став однією з пріоритетних галузей народного господарства УРСР, що сприяло створенню нових екскурсійних маршрутів та розвитку туристичної інфраструктури.

Сьогодні екскурсійна діяльність в Україні продовжує розвиватись, виникають нові туристичні маршрути та об'єкти, розширюється спектр послуг туристичних компаній.

Після Другої світової війни екскурсійна діяльність в Україні стала ширше розвиватись. З'явилися нові екскурсійні маршрути, зокрема тури по Карпатах, на Чернігівщині, Поліссі, Київщині та інших мальовничих куточках країни. Поступово екскурсії стали доступнішими для широкої аудиторії, їх почали організовувати не лише для учнів, студентів та інтелектуалів, але й для простих людей.

Зараз екскурсійний туризм є одним з найбільш популярних видів туризму в Україні, приваблюючи мільйони туристів з усього світу. Індустрія туризму у нашій країні постійно розвивається, з'являються нові туристичні об'єкти та маршрути, що привертають увагу туристів з різних країн світу. Для розвитку туризму в Україні потрібно більше інвестицій, підтримки від держави та сприятливого іміджу країни у світі.

З іншого боку, екскурсійна діяльність стала важливим компонентом туристичної інфраструктури України та має великий потенціал для розвитку в майбутньому. Зокрема, в Україні є багато місць, які можуть бути привабливими для туристів з інших країн, а також для вітчизняних туристів. Наприклад, історичні пам'ятки, культурні та національні парки, гірські курорти, морські курорти, та інші туристичні об'єкти [7, с. 90].

Розвиток екскурсійної інфраструктури та покращення якості екскурсійних послуг є важливими кроками для реалізації туристичного потенціалу країни. Професійні гіді грають важливу роль у наданні інформації та незабутнього досвіду учасникам екскурсій, тому їх підготовка і навчання є ключовими аспектами.

Розвиток транспортної інфраструктури також відіграє важливу роль у доступності туристичних об'єктів та забезпеченні комфорту для відвідувачів. Покращення якості обслуговування в готелях та інших туристичних закладах сприяє задоволенню та повторним візитам туристів.

Однак, важливо зберігати баланс між розвитком туризму та охороною природи та культурної спадщини. Це означає вживати заходи для збереження та відновлення природних ресурсів, раціонального використання туристичних зон, а також забезпечення етичної поведінки туристів. Важливо зберігати унікальність історії та культури України, розвивати туризм з урахуванням збереження цінностей та традицій нації.

2.2. Сучасний стан галузі

Сьогодні екскурсійна діяльність в Україні дуже розвинена. У країні існують як малі приватні турфірми, так і великі туристичні агенції, які пропонують туристам різноманітні екскурсії по всій території України.

Основні напрямки екскурсійної діяльності в Україні - це культурні тури, екологічні тури, гастрономічні тури та спортивно-екстремальні тури. Також у країні дуже популярні тематичні тури, пов'язані з історією України, архітектурою, національною культурою та традиціями.

Одним із переваг екскурсійної діяльності в Україні є те, що країна має багату історію, культуру та природні ресурси. Тут можна відвідати старовинні міста, замки та фортеці, національні парки та заповідники, гірські курорти, а також відкрити для себе національну кухню та традиції [20, с. 35].

Проте, на жаль, є деякі проблеми в екскурсійній діяльності в Україні. Однією з них є недостатнє фінансування туристичної галузі в країні, що призводить до недостатнього розвитку інфраструктури та низької якості послуг. Також важливо забезпечити відповідний рівень безпеки для туристів, зокрема в гірських районах та під час екстремальних туристичних маршрутів.

Згідно з інформацією Мінекономрозвитку, за підсумками 2021 р. сукупні надходження туристичного збору та податкових платежів з туристичної галузі зросли на 20,7% – до 4,2 млрд грн, надходження туристичного збору зросли на 29,2% і склали 90,7 млн грн. [12, .с 66]

Обсяг надходжень від сплати туристичного збору у I півріччі 2021 р. склав 57,9 млн грн, що на 71,2 % більше, ніж у I півріччі 2018 р. (у I півріччі 2020 р.)

2.3. Провідні екскурсійні маршрути

Україна - країна багатої історії, культури та природи. Є багато екскурсійних маршрутів, які дозволяють пізнати різні куточки країни. Ось кілька провідних екскурсійних маршрутів України:

1. Київ - столиця України та один з найстаріших міст Європи. Екскурсія по Києву дозволить відвідати культурно-історичні пам'ятки, такі як Софійський собор, Печерську лавру, Києво-Печерську фортецю, Майдан Незалежності та інші.

2. Львів - місто, яке зберегло дух середньовіччя та архітектурні пам'ятки різних епох. Екскурсія по Львову дозволить відвідати Ринок, що входить до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, палац Потоцьких, Личаківський цвинтар та інші пам'ятки.

3. Карпатський регіон - один з найкрасивіших регіонів України зі своїми гірськими пейзажами та культурою. Екскурсія в Карпати дозволить відвідати гірські курорти, такі як Буковель, Ворохта, Яремче, Славське, Східниця та інші, а також побачити карпатські села зі своєю унікальною культурою.

4. Одеса - місто, що розташоване на березі Чорного моря. Екскурсія по Одесі дозволить відвідати Одеський оперний театр, Потьомкінські сходи, Дерибасівську вулицю та інші пам'ятки міста [4, с. 89].

Крім того, Україна має багату історію та культуру, що можна відчути, відвідавши такі місця, як Київський Печерський лавра, замки Львова, Кам'янець-Подільський та Чернігівський, історичні центри міст Львова, Одеси та Харкова. Кожен з цих маршрутів має свою унікальність і може зацікавити як істориків, так і любителів краси та архітектури.

Так, Україна дійсно має неперевершені природні красоти, які приваблюють туристів з усього світу. Карпати і Кримські гори є відомими гірськими масивами, де можна насолоджуватися гірськолижними курортами, велосипедними та піших

прогулянками, а також різноманітними природними заповідниками та національними парками.

Карпатські водоспади, такі як Шипіт, Пробій, Гук іт.д., вражають своєю красою та могутністю. Уздовж берегів Чорного та Азовського морів розташовані привабливі курортні міста та пляжі, які пропонують відпочинок, водні види спорту та незабутні моменти на морському узбережжі.

Крім того, Україна багата на культурні та природні пам'ятки в містах, розташованих на річках, зокрема на Дніпрі. Київ, Харків, Одеса, Львів та багато інших міст мають величезну кількість історичних та архітектурних перлин, музеїв, театрів та інших культурних закладів.

Ці природні та культурні об'єкти створюють унікальну атмосферу і приваблюють багатьох туристів, які бажають насолодитися природою, познайомитися з культурою та історією країни.

Зважаючи на все вище викладене, екскурсійні маршрути України можуть зацікавити широку аудиторію туристів та подорожуючих, які бажають насолоджуватися красою природи та ознайомлюватися з історією та культурою країни.

Звичайно, такі маршрути не замінять особистого досвіду із відвідування місцевостей, однак вони можуть бути дуже корисні для тих, хто хоче познайомитись із різноманітними куточками України та її культурними та природними пам'ятками. На вибір є багато маршрутів, що пролягають крізь панорамні місця Карпат, національні парки Кам'янець-Подільського, Олешківський пісочний, Олешнянський, а також цікаві маршрути по давнім фортецям та замкам, які є пам'ятками історії України [9, с. 35].

Наприклад, одним з найпопулярніших маршрутів є Кам'янець-Подільський. Це місто, засноване в 11 столітті, яке має різноманітну історію та культурне наслідування, що переплітається з красою природи. Кам'янець-Подільський має кілька пам'яток архітектури, зокрема кам'яниці, церкви, музеї та фортеці. Для тих,

хто любить активний відпочинок, на Кам'янці є можливість здійснити сплав річкою Смідом, а також зайнятись пішохідним туризмом в горах.

Іншим цікавим маршрутом є подорож на Ворсклу та знайомство із історією битви під Полтавою. Це місце зберігає пам'ять про величезну подію, яка змінила хід історії України. Маршрут починається з відвідування пам'ятника Петру I в м.

Провідні екскурсійні маршрути України допомагають не тільки популяризувати культурні та історичні пам'ятки країни, але й розвивати туризм та гостинність в Україні. Туризм є важливою галуззю для країни, яка може допомогти в розвитку різних регіонів та покращенні економічного становища.

Провідні екскурсійні маршрути можуть включати в себе відвідування музеїв, історичних пам'яток, національних парків, а також проведення культурних та розважальних заходів. Такі маршрути привертають увагу як іноземних туристів, так і вітчизняних гостей. Крім того, провідні екскурсійні маршрути можуть бути корисні для збереження культурної спадщини та історії країни. Багато історичних та культурних пам'яток потребують реставрації та збереження, і туризм може стати одним з джерел фінансування цих процесів. Крім того, провідні екскурсійні маршрути можуть стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу в регіонах, що знаходяться на маршрутах. Туристи зазвичай потребують місць для ночівлі, ресторанів та інших послуг, що створює робочі місця та сприяє розвитку економіки регіону. Узагалі, провідні екскурсійні маршрути є важливим елементом розвитку туризму та популяризації України в світі. Вони допомагають показати красу та різноманіття культури, історії та природних багатств країни [11 ,с. 32].

Крім того, в Україні є багато історичних місць, що привертають туристів з усього світу. Наприклад, Київ – столиця України – має довгу і багату історію, що охоплює багато століть, і розташований на березі Дніпра. Тут можна відвідати Володимирський собор, Києво-Печерську лавру, Софійський собор та багато інших історичних пам'яток.

Найбільш відвідуваною туристичною зоною на заході України є Карпати, які охоплюють території у п'яти регіонах країни. Тут можна знайти прекрасні гірські краєвиди, велику кількість туристичних маршрутів та цікаві екскурсії. Також у Карпатах є багато термальних джерел та гірських озер, які приваблюють туристів для відпочинку та відновлення здоров'я.

Південна частина України, зокрема узбережжя Чорного моря, є дуже популярним напрямком для відпочинку та туризму. Одеса, Ялта, Судак і багато інших курортних міст тут пропонують різноманітні розваги та зручні пляжі.

Одеса, відома як "перлина на морському березі", є одним з найвідоміших курортів на Чорному морі. Вона славиться своїми прекрасними пляжами, архітектурою, набережною, активним нічним життям та численними розважальними закладами.

Ялта, розташована на південному узбережжі Криму, відома своїм м'яким кліматом та курортними готелями. Тут можна відвідати знаменитий Ялтинський міський парк, Лівадійський палац, погуляти по набережній та насолодитися чудовими видами на море.

Судак, розташований на східному узбережжі Криму, славиться своїми красивими пляжами та фортечним комплексом Чорної гори. Тут можна відвідати також Судацький грот, який відомий своєю унікальною природою.

Всі ці курорти пропонують різноманітні водні розваги, включаючи пляжний відпочинок, водні спорти, дайвінг, водні прогулянки та багато іншого. Також на узбережжі Чорного моря є численні готелі, ресторани та розважальні заклади, які створюють комфортні умови для відпочинку туристів.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

3.1. Сучасні проблеми розвитку розвитку екскурсійної діяльності в Україні

У розвитку екскурсійної діяльності в Україні є ряд проблем, які гальмують її розвиток. До основних проблем можна віднести:

Недостатність правової бази та регулювання діяльності екскурсоводів. У країні не існує чіткої системи ліцензування, сертифікації та контролю якості послуг екскурсоводів.

Низький рівень якості туристичних послуг. В Україні часто бракує якісних туристичних послуг та комфортної інфраструктури, що відлякує відпочивальних.

Недостатність інвестицій у туристичну галузь. Український туризм є недостатньо розвиненим з точки зору інвестицій, що обмежує можливості розвитку інфраструктури та послуг.

Низький рівень підготовки та кваліфікації персоналу. В країні бракує якісної та системної підготовки фахівців у галузі туризму та готельного бізнесу, що впливає на якість обслуговування туристів [6, с. 75].

Низький рівень збереження та пропаганди національної культурної спадщини. В Україні часто не вистачає підтримки та розвитку національної культури, що обмежує можливості розвитку культурно-історичного туризму.

З урахуванням цих проблем, необхідно вживати конкретних заходів для покращення ситуації та підвищення рівня розвитку екскурсійної діяльності в Україні. Крім того, однією з проблем розвитку екскурсійної діяльності в Україні є недостатнє фінансування. Більшість екскурсійних маршрутів потребують певних інвестицій, але часто власники туристичних компаній не мають достатнього капіталу для впровадження нових ідей та розробки нових маршрутів.

Ще однією з проблем є недостатня підготовка кадрів. Для успішної екскурсійної діяльності необхідно мати якісних гідів з належним рівнем знань та

вмінь, але багато гідів не мають достатньої кваліфікації або навіть не мають відповідних ліцензій.

Також, є проблеми з організацією безпеки туристів. Для забезпечення безпеки туристів, необхідно ретельно планувати маршрути та забезпечувати належний рівень безпеки відповідно до типу екскурсії. Проте, не завжди туристичні компанії виконують ці вимоги належним чином, що може призвести до небезпечних ситуацій.

Отже, розвиток екскурсійної діяльності в Україні пов'язаний з рядом складних проблем, таких як низький рівень розвитку інфраструктури, недостатня підготовка кадрів, недостатнє фінансування та проблеми з безпекою туристів. Вирішення цих проблем може відіграти важливу роль у подальшому розвитку туризму в Україні та збільшенні притоки туристів до країни [14, с.32].

Ще однією проблемою екскурсійної діяльності в Україні є недостатня кваліфікація та професійна підготовка гідів та екскурсоводів. У багатьох випадках ці люди не мають достатнього знання про історію та культуру країни, яку представляють. Це може призвести до неправильної інтерпретації інформації, недостатньої здатності відповісти на запитання туристів, недостатнього вміння створювати цікавий та насичений екскурсійний маршрут.

Також, однією з проблем є недостатня увага до розвитку інфраструктури та інформаційного забезпечення. Для ефективного розвитку екскурсійної галузі необхідно мати якісні та зручні маршрути, достатню кількість інформації про культурні та історичні пам'ятки, розвинену транспортну та готельну інфраструктуру. Проте, зараз багато міст та регіонів не мають достатньої кількості інформаційних панелей, табличок, маршруток тощо. Також, часто недостатньо розвинена інфраструктура для людей з обмеженими можливостями.

Іншою проблемою є нестабільність політичної та економічної ситуації в країні. Нехтуванням туристичною галуззю з боку уряду, низькою культурною обслуговування в готелях та ресторанах, несприятливими умовами для розвитку

підприємництва у галузі туризму, скалживими міжнародними відносинами можуть вплинути на зменшення обсягів туризму в країні.

Ще одна проблема, яку можна виділити в розвитку екскурсійної діяльності в Україні - це недостатність кваліфікованих екскурсоводів та гідів. Багато туристів, які приїжджають до України, очікують на якісний та цікавий тур, відповідно потребують кваліфікованих екскурсоводів, які зможуть висвітлити історію, культуру та традиції країни. Однак в Україні часто відбувається проблема з підготовкою та сертифікацією екскурсоводів. Більшість людей, які працюють в цій сфері, не мають необхідної кваліфікації, недостатньо володіють іноземними мовами, та не мають достатнього рівня знань про історію та культуру країни.

Іншою проблемою є недостатнє використання сучасних технологій в екскурсійній діяльності. Наприклад, мобільні додатки та розширена реальність можуть значно підвищити якість та цікавість турів. Проте, багато туроператорів та гідів досі не використовують такі можливості повністю або взагалі не використовують [8, с. 36].

Також, ще однією проблемою є зниження рівня безпеки для туристів. Зростання кількості туристів вимагає підвищення рівня безпеки на об'єктах туризму, але не завжди це виконується належним чином. Багато об'єктів туризму не відповідають міжнародним стандартам безпеки, що може призвести до нещасних випадків.

Відсутність належного рівня професійної підготовки гідів-екскурсоводів може справити негативний вплив на якість та безпеку екскурсій. Правильна інтерпретація інформації, глибокі знання про історію, культуру та природу місцевості є важливими аспектами професійної роботи гідів.

Також, проблема незалежних гідів, які працюють без договорів з туристичними агентствами, може призвести до неорганізованого проведення екскурсій, порушення правил безпеки та неякісної обробки туристичних послуг.

Це може негативно вплинути на задоволення туристів, порушити їхні права та пошкодити репутацію України як туристичної дестинації.

Для вирішення цих проблем важливо здійснювати систематичний контроль та оцінку рівня підготовки гідів-екскурсоводів, впроваджувати сертифікаційні програми та сприяти професійному розвитку гідів. Також необхідно посилити співпрацю з туристичними агентствами та встановити вимоги щодо укладення договорів з гідами для забезпечення високої якості та безпеки екскурсій.

Вдосконалення екскурсійної діяльності та забезпечення високих стандартів професійності сприятимуть покращенню якості туристичних послуг, підвищенню задоволення туристів та зміцненню позицій України як привабливої туристичної країни.

Крім того, іншою проблемою є недостатня розвиненість інфраструктури в регіонах України, де є потенціал для розвитку туризму. Наприклад, багато малих міст та сіл не мають достатньої кількості готелів, кафе, розважальних закладів та інших необхідних об'єктів для туристів. Це може обмежити потенційний приплив туристів до цих регіонів та ускладнити розвиток туризму в цілому.

Також в Україні існує проблема недостатньої уваги до розвитку інформаційного та маркетингового потенціалу в галузі туризму. Більшість туристичних компаній та місцевих органів влади не використовують належно можливостей інтернет-маркетингу та соціальних медіа для залучення туристів до різних регіонів країни. Водночас, зростання важливості інтернет-технологій та соціальних медіа створює великий потенціал для просування туристичних послуг та збільшення потоку туристів в Україну [12, с. 49].

Отже, розвиток екскурсійної діяльності в Україні є важливою складовою туристичного ринку країни та має значний потенціал для подальшого зростання та розвитку. Проте, на жаль, на даний момент існують деякі проблеми, які необхідно вирішувати, такі як низький рівень якості послуг, відсутність маркетингових стратегій та недостатня інфраструктура.

Для успішного розвитку екскурсійної діяльності в Україні необхідно вдосконалювати якість послуг та надавати інноваційні продукти, залучати та навчати професійних екскурсоводів, вдосконалювати маркетингові стратегії та розвивати інфраструктуру. Крім того, важливо підтримувати інтерес до туристичного продукту України та вивчати потреби ринку, щоб розробляти та пропонувати ефективні та конкурентоспроможні продукти.

Розвиток екскурсійної діяльності в Україні є важливим завданням, яке потребує спільних зусиль уряду, бізнесу та громадськості. Якщо всі зацікавлені сторони зроблять необхідні кроки, то Україна матиме всі шанси стати популярною туристичною дестинацією з унікальними екскурсійними пропозиціями для відвідувачів зі всього світу.

Отже, можна зробити висновок, що екскурсійна діяльність в Україні є важливим елементом туристичної індустрії та має великий потенціал для розвитку. Проте, на сьогоднішній день існують деякі проблеми, які необхідно вирішити для подальшого розвитку екскурсійної галузі. Серед них можна виділити недостатню розвиненість інфраструктури, низьку якість послуг, недостатню популяризацію та маркетинг, а також проблеми в організації екскурсій та низький рівень професійної підготовки працівників галузі [7, с. 54].

Для розв'язання цих проблем необхідно залучити інвестиції для розвитку інфраструктури, проводити якісний маркетинг і популяризацію туристичних маршрутів та послуг, збільшувати кількість туристичних подій та фестивалів, а також вдосконалювати підготовку фахівців у галузі туризму та екскурсій. Для досягнення успіху необхідно також враховувати потреби туристів, працювати над підвищенням якості послуг та розширенням асортименту екскурсійних послуг, що допоможе збільшити популярність туризму в Україні та забезпечити стабільний розвиток галузі у майбутньому.